

2020
ŐSZ

A Kerekdomb Környezetvédelmi Egyesület időszaki kiadványa

HULLADÉKÉGETŐK: RESZKESSETEK!

Mert rajtatok a törökbálintiak szeme – orra – billentyűje – figyelme...

Elkezdődött a fűtési szezon. Az egyre hűvösebb, párásabb, sötétebb estéken jól esik már egy kis rásegítés a kinti Celsius fokokra! A néhány órás begyújtás pedig előhívja az arra hajlamos brigantikban a szemétegetés reflexét. A hulladékaink jelentős hányada műanyag-tartalmú: italos dobozok, bútorlapok, tejeszacskók, PET palacok stb. Ezek az anyagok lángra kapva egészségkárosító gázok egész garmadáját köhögik ki magukból: halogén elemeket, haloid savakat, dioxinokat... A rákos sejtek – amikről kevesen tudják, hogy természetes úton is keletkeznek a szervezetünkben, csak ezeket felismeri és elpusztítja az immunrendszerünk – pedig csak erre várnak! A finom egyensúly felborul a keletkezés és a szétesés között, aminek az eredménye néhány hónap-év után tumorokban jelentkezik. De persze senki nem tudja bizonyítani, hogy a szomszéd vaskályhájából indult a kiváltó gázkeverék...

Egyre többen értik meg Törökbálinton is, hogy szólni kell, ha ilyet tapasztalunk! Első körben az egyesület és a hivatal is csak tájékoztatja az elkövetőket arról, hogy mit okoz a hulladékégetés. Csak a többszörös visszaesőkkel kapcsolatban tesszünk további lépéseket. Aki nem ért a segítőkész szóból, annak erősebb érvekre van szüksége!

Második körben a megfelelő környezetvédelmi szervezeteknek jelezzük a súlyos környezetszennyezést. A szervezetek pedig intézkednek. Még arra is van példa idehaza,

Magyarországon, hogy a kéményből vett lerakódásból mutatja ki a hatóság a műanyagégetés maradványait. Ez már elég a szankciók életbe léptetéséhez!

Ne legyünk szívbajosak! Jelezzük, akár az egyesület csatornáin, akár a hivatal 260-as mellékén, ha az égő szemét semmivel össze nem téveszthető, szűkölő szagát érezzük, hogy: Helyzet van! Ebben – is – segít az a 35 légszennyezettséget mérő műszer, ami üzembe állt Törökbálinton az elmúlt hónapokban a Kerekdomb felhívására. Tegyük meg ezt a szemétegetők tájékoztatásáért, a mérgező szokás kiküszöböléséért és mindannyiunk egészségéért! Nem kell eltűnnünk ezt a mérgező gyakorlatot, nem kell megvárunk, amíg baj lesz belőle! Már több sikeres történet van mögöttünk. Meg lehet oldani ezt a problémát – ha összefogunk!

Fernengel András

ONLINE ALÁÍRÁSGYŰJTÉS ZAJMENTES Törökbálintot!

Kedves **Törökbálintiak!**

Városunk **zajszennyezése** miatt kerestem meg az önkormányzatot, ahol az illetékesektől megtudtam, hogy 2009 óta hiába minden beadvány, erőfeszítés. A bürokrácia útvesztője elnyel minden próbálkozást!

Bízom benne, hogyha egy **EGÉSZ VÁROS** hallatja hangját, akkor megoldódhat a probléma!

Mi a kemping mögötti részen lakunk. Hétköznap az M0 teherautóforgalma ad elviselhetetlen zajt, az M7-es a hét minden napján. egyre nagyobb az agglomeráció forgalma, ami a reggeli és délutáni órákban szemmel látható és amúgy minden érzékszervvel érzékelhető.

Korszerű zajfógó fallal, hangelnyelő "csendes" burkolattal vagy akár **sebesség korlátozással** jelentősen csökkenthető lenne városunk zajszennyezettsége!!

A vasút mentén szintén szükség lenne korszerű zajfógó falra, sajnos a közelmúltban kivágták a fákat is, ami eddig valamelyest szűrte a vonatok zaját.

De ahhoz, hogy történjen érdemi előrelépés, a lakosság, a MI összefogásunkra van szükség!!!!

Kérek, támogasd aláírásoddal a petíciót, hogy végre történjen előrelépés a zajszennyezés csökkentésére!!

Síkné Kósza Orsolya

A petíció elérhető: https://www.peticiok.com/zajmentes_torokbalintot

(Az aláíráshoz e-mail cím szükséges!)

A 25. KEREKDOMB FUTÁS ELMARADT

DE! a Törökbálinti Hendikep Futást havonta megrendezzük

Bár közel lehetetlen azonosítani és követni a fertőzés útját, mégsem szeretnénk volna **a legkisebb esélyt sem** megadni arra, hogy az erősen terjedő vírust bárki is a versenyünkön kapja el! A szervezők hosszas beszélgetés után egyöntetűen úgy foglaltak állást, hogy idén engedjük el a versenyt. Így ebben az évben két komoly verseny maradt el: a Nyári Olimpiai Játékok és a Kerekdomb Futás!

De a kisebb létszámú, csúsztatott (hendikep) rajttal működő Törökbálinti Hendikep Futást változatlanul megrendezzük minden hónap utolsó szombatján. Hogy is van ez? A futás világa sokak számára monoton, de **egy kis természettel és játékosággal fűszerezve** élvezetes; a rendszeres állapotfelmérést, az egészség megőrzését, a természetben végzett testmozgást szolgálja.

A 23 éves TÖRÖKBÁLINTI HENDIKEP **minden hónap utolsó szombatján 9:30 órakor** indul a Dióskertből. Miért különleges? Azért, mert itt nem egyszerre indulnak a futók, hanem az előző havi beérkezés fordított sorrendjében. Elsőként a leglassabb indul, és éppen annyival rajtol később a leggyorsabb, amennyivel előbb ért be a múlt hónapban. Ha mindenki ugyanannyi idő alatt futná le a távot, mint egy hónapja, 10:00 órakor egyszerre érne be az egész mezőny. De ez persze soha nincs így! Minden hónap új. **Hol te javítasz többet, hol a társad, hol te érsz be előbb, hol ő. Játék a többiekkel és magaddal.** És tudod, ki nyer az adott hónapban? Nem a leggyorsabb, hanem aki a legtöbbet javítja a múlt havi idejét! Az **5,3 km-es útvonal** szép erdei terepen kanyarog. Futás közben látod az erdő változását és az edzettséged alakulását is hónapról hónapra. Jó lehetőség **rendszeres családi programként (amíg te futsz, a család sétálhat egy jót a szép erdőben), baráti társaságok összekovácsolására**, egyéb sporttevékenységek támogatására. Hiszen a futás – szinte – minden sport alapja.

Ha érdekel a verseny, jelentkezz be a **Törökbálinti Hendikep facebook** csoportba! Ott minden tudnivalót megtalálatsz majd. A versenysorozat nevezési díja egész évre 3000 Ft, de lehet 1, 3 vagy 6 hónapra is fizetni. Minden forint bevételt a versenyre fordítunk. Az év elején rendezünk egy **évértékelő összejevetelt**, amin elköltjük az előző évi teljes bevételt. (Januártól egy **pontversenyt** is újtjára indítottunk, amiben a havi részvétel, a saját időd megjavítása és a futamgyőzelem is pontokat ér.)

A helyi iskolák diákjai pontokat gyűjtenek egy éves kupa-sorozatban. Ebben az évben nagyon **izgalmasan alakult** a kupa sorsa! Három alkalommal is a Zimándy vette át a vezetést, amire az előző kiírásban nem volt példa. Az utolsó, szeptember végi verseny előtt is a Zimándy vezetett. A szeptemberi versenyen azonban olyan hajrát mutatott be a Bálint Márton, hogy **egyetlen fővel**, de ők nyerték el idén is a **Törökbálinti Hendikep Kupát!** Október végén lenullázódik minden eredmény, és újraindul a számolás. Újra nyitott a kupa sorsa. Hajrá Zimándy! Hajrá Bálint Márton!

Várunk **minden hónap utolsó szombatján**, 9:00 körül a Dióskertben, hogy nevezni is legyen időd!

Fernengel András és Lukács Lóránt

ERDŐTAKARÍTÁS – MÁR 25 ÉVE

Egyesületünk már 25 éve – tavasszal és ősszel – szervez erdőtakarítást Törökbálinton. Nincs tudomásunk arról, hogy előtte lett volna szervezett formában ehhez hasonló tevékenység. Ennek az is bizonyítéka, hogy az első években olyan tárgyakat bányásztunk elő az erdő mélyéről, melyek állaguk alapján évtizedek óta ott lapultak: vaskályhák, bútorok – egészen elképesztő helyeken – látszott, hogy nem kis erőfeszítésére került a lerakó személynek odahurcolnia őket. Az első évek tehát azzal teltek, hogy a hatalmas gócpontokat felszámoljuk. Ebben mindig együttműködő partnerünk volt az Önkormányzat, a Városgondnokság, akik a mai napig biztosítják az általunk összegyűjtött szemét elszállítását. Ma már zárható zsákokba gyűjtünk, de eleinte akkora darabokat, és olyan mennyiségű hulladékot szedtünk össze, hogy egyszerűbb volt egy nagy rakásba halmozni. Szerencsére látványosan eltűntek ezek a múlt század közepe óta folyamatosan érlelt gócpontok, és ma már szinte csak a fél év alatt keletkezett szemetet szedjük, mely egy kellemes szombat délelőtti séta keretében megvalósítható. De azért vannak kihívások. Az autópálya túloldalán, az Érd felől megközelíthető részen nem egyszer találunk szétbontott autókat. Az Anna-hegyi erdőszélen a saját portájukhoz szemétszállítást igénybe nem vevő emberek rendszeresen a szalonnasütő helyhez hordták ki szemetüket. A Rudáktelep erdő felőli része szintén kedvelt személerakó hely.

Hála a lelkes takarítóknak, akik között az óvodástól a nyugdíjasig mindenki megtalálható – a város régi és új részeiről –, mára egészen kulturált képet mutat az erdőnk. Említést érdemel az erdőtakarítók toborozásánál Hódi Bea tanárnő, aki a Bálint Márton Iskolából rendszeresen szervez diákokat az eseményre. Erdős Anti szintén fáradhatatlan, állandó erdőtakarítónk. A nyári szezonban többen fordulnak meg a fák között, így az őszi takarításnál jellemzően több munkánk van.

Eleinte bizonytalanság volt, hogy a meghirdetett erdőtakarításra hogyan oszszuk be gazdaságosan a sokszor kisebb tömeget vonzó eseményt, de mára ez is kialakult. Az erdőt felosztottuk részekre és kijelöltünk „köröket”, vagyis útvonalakat, melyeket bárki – akár előre is – kiválaszthat magának, és ha épp nem ér rá a szokásos

szombat délelőtti időpontban, akkor bármikor lejárhatja az adott hétvégén, mivel a zsákokat a Városgondnokság úgyis csak hétfőn viszi el. Sikeresnek bizonyult ez a módszer, ugyanis így gazdaságosabban tudjuk a munkaerőt elosztani és mindenkinek van egy területe, ami – akár évről évre – sajátja. És mint „saját” sokkal inkább magáénak érzi, felelősséget vállal érte, és az is fontos, hogy tervezhető számára a távolság, a ráfordított idő. Sokan szívesen néznek végig munkájuk végeztével saját területükön: ez rendben van.

Ez az új erdőtakarítási mód nemcsak hatékonyabb és átláthatóbb, de a koronavírusos időszakban kifejezetten jól működik, hiszen az egyes köröket takarító egy, vagy néhány embernek nem kell találkozni a többi körön szemetet szedő társaival, főleg, hogy lehet, hogy nem is egy időben dolgoznak.

Szerencsére egyre többen értékelik a várost körülölelő erdőt: sportolók, biciklizők, kutyasétáltatók, beszélgető barátok. Számunkra öröm, ha sokan magukénak érzik az erdőt és hozzájárulhatnak ahhoz, hogy kikapcsolódásukat ne árnyékolja be a szemét. A magam részéről azért is élmény ezekre az alkalmakra mennem, mert hiába járom harminc éve a helyi erdőket, az erdőtakarítás során még mindig rengeteg új részletet fedezek fel bennük.

Starzyński Zsolt

BUDAPEST-BALATON KERÉKPÁRÚT

HOSSZAK, ELJUTÁSI IDŐK:		 30 km/h	 15 km/h	 10 km/h
Budapest – Balaton	105,9km	3 óra 30 perc	7 óra	10 óra 40 perc
Budapest –Etyek	22,4km	45 perc	1 óra 30 perc	2 óra 20 perc
Etyek – Velence	31,8km	1 óra 5 perc	2 óra 10 perc	3 óra 10 perc
Velence – Székesfehérvár	16,3km	35 perc	1 óra 10 perc	1 óra 40 perc
Székesfehérvár – Balatonakaratya	35,4km	1 óra 10 perc	2 óra 20 perc	3 óra 30 perc

Nem csak a helyi, de az országos sajtó is hírül adta, hogy sokévi várakozás, határidő-tolódás után elkezdődtek a Budapest – Balaton kerékpárút kivitelezési munkálatai Törökbálinton! (Pedig kiemelt kormányprogram. Mi lenne, ha nem lenne az?)

A tavaszi-nyári hónapokban a nem engedélyköteles részek javítása, kitáblázása történt meg a Strabag kivitelezésében. Ennek keretében a Téglagyár utca, a Jókai utca, a Széles utca és az Őrház utca kapott részben új aszfaltburkolatot, és már tábla jelzi, hogy 5 km-es bringázással lehet majd elérni Biatorbágyot, 15 km letekerésével pedig Etyekre érhetünk a jövő év őszén.

A második érzékelhető lépés a bevásárlóközpont felé vezető út melletti bokrok és fák leirtása volt. Ha elkészül a kerékpárút, a kivitelezőket fogja kötelezni az önkormányzat, hogy fasort telepítsenek mellé.

A harmadik mozzanat a Pistály alatti patakszakasz mellett a földmunkák megkezdése. 3 m szélességű aszfaltút fog készülni. A kerékpárosokat a Depo körforgalma után vezetik át a Raktárvárosi úton. A nagy forgalmú úton az átkelést nyomógombbal kezelhető közlekedési lámpa fogja segíteni.

Ha megfelelő lesz az időjárás az őszi hónapokban, a kivitelező (KMépítő) elképzelhetőnek tartja, hogy még ebben a naptári évben elkészülnek a törökbálinti szakasz nagyobb részével, bár a vírushelyzet ezt a projektet is lelassította.

A Budaörsre átvezető leágazás a 172-es, 173-as buszok útvonalát követi majd az FSD parkkal szemben. Ez lesz az utolsó a megvalósítás sorrendjében, a kivitelező szerint.

A végső átadás 2021 őszére várható. Óriási lépés lesz ez a törökbálinti kerékpáros infrastruktúra fejlesztésében! Több nagy és néhány kisebb beruházás kellene még a törökbálinti kerékpáros hálózat teljessé tételéhez, de végre biztonságos kerékpárúton juthatunk el Budapestre, Budaörsre és Biatorbágyra!

Fernengel András

KINCSES-PAJTA TÁBOR TÖRÖKBÁLINT

Városszerte kevesen tudják, hogy Törökbálinton egyedülálló gazdasági állatmenhely működik a Kincses tanyán, Pistályban, a Tétényi-fennsík peremén. Amellett,

hogy évek során számtalan elhagyott, rosszul tartott haszonállat kapott itt menedéket és kezdhették új életet, szép lassan kialakult egy „gyűjtemény”, mely őshonos állatok bemutatását teszi lehetővé páratlanul szép környezetben.

A menhely fontos küldetése, hogy a helybéli gyerekek az állatok közvetlen közelében halljanak a felelős állattartásról, állatvédelemről, a magyar hagyományokról, kapjanak ízelítőt a modern világon túli élet szépségeiből. Az önkormányzat támogatásával már évek óta zajlik iskolai program a tanyán, mely nagyon népszerű a kisiskolások között. Legtöbbször a 3. évfolyamosok érkeznek ide. Évről-évre egyre több kérés érkezik, hogy biztosítsunk lehetőséget a menhely szélesebb körű látogatására. Idén nyáron végre megkezdődhetett a táboroztatás! Óvodás és kisiskolás korú gyerekek kóstolhattak bele a hagyományos tanyasi életbe. Segítettek az állatok gondozásában, etetésében, megismerkedtek a gyapjú feldolgozásával a nyírástól, a tisztításon, kártoláson, festésen át a nemezelésig. Készítettek házi savanyúságot, befőttet. Barangoltak, számháborúztak a Tétényi-fennsíkon, hazahajtották a legelőről az állatokat, szedték a tojást, gyűjtötték a pávatollat. Volt bunker-építés, rongybaba készítés, és soha annyi dédelgetést nem kaptak az ott élő cicák, mint a tábor ideje alatt. A hangulatot sok népzene, citerázás, tánc is fokozta. A gyerekek mindenben örömmel vettek részt, legyen az krumplipucolás az ebédhez, babanagymosás a teknőben vagy kukoricadarálás-rostálás a kicsibéknek.

Jövő nyártól több korosztálynak – kibővített tematikával tervezzük a táboroztatást, melynek a gyerekek öröme és nevelése mellett egyrészt célja az állatvédelem támogatása, másrészt munkalehetőség biztosítása helyi pedagógusok számára.

Holló Zsuzsanna

Ebben a vírussal terhelt évben is

370 FÁT ÜLTETTÜNK EL TÖRÖKBÁLINTON!

A tavaszra csúszott ültetés során 40 db fát ültettünk el a hivatal, a városgondnokság és az egyesület szokásos együtt-

működésével a település belterületén. Ezeket a fákat, természetesen locsoltuk is a tavaszi aszályban és a nyári meleg hónapokban is.

De a Kerekdomb önállóan is „akciózott”. Az Auchan parkolójában elkezdett fásítást is folytattuk. Az áruházban vezetőváltás történt, de szerencsére az új vezetés ugyanolyan elkötelezett a növények telepítése mellett, mint az előző. Ott 40 fát pótolunk és összesen mintegy 400 fát locsoltunk egész nyáron. Nagy szükségük van erre, mert a szinte teljesen aszfaltozott felszín nem engedi át, hanem elvezeti a csapadékvizet.

Tavasszal jelentkezett a Pilisi Parkerdő Budapesti Erdészete, hogy – gondolom, a vírus miatt nem tudták telepíteni, ezért – megmaradt 500 magoncuk, el tudjuk-e ültetni őket? 250-et mertünk bevállalni. Egy hét alatt földre is került az összes, de sajnos a kétharmaduk nem indult fejlődésnek, valószínűleg már nem volt bennük élet az elültetéskor sem. Pedig ezeket is locsoltuk. Az elpusztult magoncok helyét az erdő aljáról földlabdával kiemelt, és az árnyék miatt 99%-ban pusztulásra ítélt élő magoncokkal pótoltuk a nyár és a koraősz heteiben. Mindezek eredményeként ma 310 piri-nyó fácska várja, hogy kihajthasson tavasszal, és túlnője a környező gyomokat, erdővé alakítva a Levendulás elvadult gyümölcsöseinek maradványát. Az erdészet hektáronként 5-7 millióért vállalná ugyanezt...

A tavaszi aszály miatt már áprilistól elkezdtük a fák locsolását és 22 héten át végeztük a hét hét napján, a település kilenc körzetében. 80-an segítettek ebben, nem csak egyesületi tagok, hanem a tevékenységünk fontosságát megértő, egyesületen kívüli segítők is. Az önkormányzat biztosította az autót, az utánfutót, a tartályt és a tűzcsapokra szerelt vízórákat, mi adtuk az élőmunkát. 22 héten át, hetente 9 alkalommal, egyenként átlagosan 2,5 óra időtartamban. Ez közelíti az 500 órányi munkát, amit még 2,5-tel meg kell szorozni, mert 2-3 fő dolgozott együtt. Ez 1200 óra feletti munkaráfordítást jelent!

Látszik is Törökbálinton 25 éves munkánk eredménye. Öröm kerékpározni vagy sétálni a településen, mert nincs olyan 100-200 méter, amit megtehetnénk anélkül, hogy ne látnánk idősebb-fiatalabb fákat, fasorokat, amiket mi ültettünk, neveltünk. Rajta van kezünk nyoma a település faállományán.

Novemberben folytatjuk az ültetést, jövőre a locsolást! Akinek kedve van csatlakozni ehhez az elkötelezett csapathoz, jelezze az info@kerekdomb.hu címen. Mert, ahogy Minarik Ede mondta: Kell egy csapat!

Fernengel András

A ZÖLDHULLADÉK-SZÁLLÍTÁSRÓL

Az utóbbi időben a zöldhulladék gyűjtését és elszállítását illetően néhány ponton bizonytalanság alakulhatott ki a lakosság körében, így kérdéseinkkel megkerestük Elek Sándor polgármester urat és Schliesshahn Henrikné aljegyzőt. A válaszokat az alábbiakban olvashatják.

Milyen panaszok, észrevételek érkeztek a lakosság részéről a zöldhulladék-szállítás ügyében?

A panaszok elsősorban a Vertikál Zrt. ügyfélszolgálatára érkeztek személyesen, telefonon, emailben. Érkezett panasz a Polgármesteri Hivatalba és a Városgondnoksághoz is. A panaszok röviden az alábbiak voltak: A régi típusú, nem lebomló („zöld”) zsákokat nem szállítja el a Közszolgáltató. A zsákok gyengék, könnyen szakadnak és magas az áruk. A lakosság által a kereskedelmi forgalomban beszerezett (pl. FKF feliratos) lebomló zsákokat sem szállítja el a Közszolgáltató.

Hogyan lettek orvosolva a fenti problémák?

A Közszolgáltató által az ingatlanulajdonosok számára zöldhulladék-gyűjtési alkalmanként ingyenesen biztosított 1 db zöldhulladék zsákot – 2020. évben 18 db-ot – a Polgármester úr az ingatlanulajdonosok részére házhoz szállíttatta. (2020. április 27-30. között). A veszélyhelyzet idején azok átvétele miatt az ingatlanulajdonosoknak nem kellett a Városházára befáradni. A Közszolgáltató helyi ügyfélszolgálatának a veszélyhelyzetet követő megnyitása óta a zöldhulladék-gyűjtő zsákok az ingatlanulajdonosok által igényelt mennyiségben megvásárolhatók. A Városgondnokság által forgalmazott „rég” típusú zsákok eredeti áron történő visszavásárlására az önkormányzat augusztus 1-31. között biztosított lehetőséget.

A Közszolgáltatóval történt egyeztetés eredményeként az ügyfélszolgálaton megvásárolható lebomló, környezetbarát zsákok vastagabb anyagból készülnek és nagyobb lett a méretük is. Ezenkívül sikerült a zsák eredeti árát 390.-Ft-ról 295.-Ft-ra csökkenteni.

A Közszolgáltató az általa térítésmentesen biztosított vagy értékesített zsákban kihehelyezett zöldhulladékot köteles csak elszállítani. Ahhoz, hogy a más típusú zsákban kirakott zöldhulladékot elszállítsa, azt át kell tenni a Közszolgáltató zsákjába.

Mit tanácsolnak a lakosságnak a jövőbeni gördülékenyebb zöldhulladék-szállítás érdekében?

Zöldhulladékot - a szállítást megelőző napon - kizárólag a Közszolgáltató által térítésmentesen biztosított, vagy az általa árusított zsákokban helyezték ki. Szíveskedjenek követni a Közszolgáltató által évente a hulladékszállítással kapcsolatban kiadott részletes tájékoztatót, mely hulladékfajtánként tartalmazza a gyűjtéssel kapcsolatos tudnivalókat. Így azt, hogy mi helyezhető a zsákba és milyen méretű és hosszúságú ágak, gallyak kerülhetnek a kötegekbe. 2020. évtől a kötöző zsinór tetszőleges anyagú lehet.

Célszerű lenne minél több zöldhulladékot házilag komposztálni, ezzel is csökkentve a környezeti terhelést. Az Önkormányzat a lakosság részére már többször is biztosított (ingyenesen, illetve féláron) komposztládát.

Hullott almát lehet-e a zsákokba rakni?

A zsákba a Közszolgáltató tájékoztatója szerinti hulladék helyezhető, ebben sem alma, sem más hullott gyümölcs nem szerepel.

Terveznek-e távolabbi lépéseket a zöldhulladék-szállítás korszerűsítése terén?

Igen. Legutóbb a 2020. szept. 30-i Képviselő-testületi ülés napirendjén szerepelt ez a kérdés, mellyel kapcsolatban a képviselő-testület a következő döntést hozta: (130/2020. (IX. 30.) ÖK határozat) „Törökbálint Város Önkormányzatának Képviselő-testülete felkéri a Polgármestert, hogy dolgozza ki a város szervesanyag-gazdálkodási koncepcióját, azt bocsájtja társadalmi vitára és tűzze a leendő Városfejlesztési és Környezetvédelmi Bizottság és a Képviselő-testület napirendjére 2020. november 30-ig. Felkéri továbbá Domaföldi Zsoltot, hogy a koncepció kialakításában vegyen részt. A szervesanyag-gazdálkodási koncepciónak a célja, hogy a városban keletkező lakossági, üzemi és közületi szerves anyagok ne hagyják el a város területét, a város közigazgatási területén kerüljenek hasznosításra. Az ütemtervnek 2022-re a városban

keletkező szerves anyagok 90%-ának a helyben való hasznosítását kell kitűznie, az-
zal, hogy 2024-től az arányt 100%-ra kell növelni.”

Köszönjük a válaszokat!

Starzyński Zsolt

TISZTA ÉG

A Kerekdomb Egyesület légminőségmérő rendszere

A két háború között településünk híres volt jó levegőjéről. Ma úgy érezzük, hogy Törökbálinton a levegő minősége már nem a régi. Ezért legtöbbször az autópályá-
kat teszik felelőssé. Három autópálya, kettévágott település, biztos ez a körülmény a
legkomolyabb légszennyező forrás! Az elmúlt évtizedek műszeres mérései viszont
soha nem igazolták ezt a véleményt. Ez amolyan városi legenda!

A legkomolyabb szennyező forrás a lakosság fűtéséből eredő füst, ami a szél-
csendes napokon, ködös őszi és téli estéken felhalmozódik házaink körül. Bár a föld-
gázt a 90-es évek elején bevezették a település összes utcájába, sokan még ma is

szilárd tüzelőanyaggal fűtenek. Ha pedig már amúgy is ég a tűz a kazánban, sokan rádobják a háztartási, építkezési hulladékaiknak az éghető részét. Sőt vannak, akik kifejezetten gyűjtik az ilyen tüzelőt, elkérik másoktól is, hisz ez nem kerül pénzbe... A hulladékok égetésével viszont durván mérgező anyagokkal terítik be a saját házukat és a környező házakat is.

A Kerekdomb Egyesület Bruder Márton ötlete nyomán egy olyan mérőrendszer alakított ki, amely egy 20 ezer Ft-os berendezéssel három perces gyakorisággal ellenőrzi a levegő minőségét. A beszippantott levegőminta két porfrakcióját méri, a pm 2,5-ös és a pm 10-es mérettartományt. A műszer nem ad hitelesített adatokat, de nagyon jól együtt mozog ezeknek a porfrakcióknak a hozzávetőleges értéke az emberi egészséget károsító egyéb szennyező anyagok koncentrációjával. Az adatok wifi hálózaton keresztül jutnak egy térkép alapú számítógépes rendszerbe, amin a világ összes hasonló készülékének adatai megtalálható.

35 törökbálinti műszert helyeztünk üzembe, amivel a legsűrűbb magyarországi mérőhálózatot alakítottuk ki. Az adatok elemzésével kapcsolatban egy rövid konferenciát is szerveztünk szeptember elején, amire elhívtuk az ELTE Fizikai Intézetének és Meteorológiai Tanszékének munkatársait, akik szintén foglalkoznak a műszer adatainak elemzésével.

A következő hónapokban gyűlnek az adatok, amiket tavasszal lesz célszerű kiértékelni, hogy lássuk, Törökbálint területén hol a legjobb és hol a legszennyezettebb a levegő. A készülékek hálózata kimutatja majd, hogy hol van szükség hitelesített mérésekre és intézkedésekre a levegő minőségének javítása érdekében. És még egy dologban segítenek a műszerek: a hulladékégetés kimutatásában! A kazánokból a levegőbe kerülő füst nagy mértékben változtatja meg a berendezés által márt értéket.

Ha csatlakozni kíván a mérőhálózathoz, jelezze kérem az info@kerekdomb.hu címen!
Ha kíváncsi a mért adatokra, azokat itt tekintheti meg:

- a térkép alapú adatok átlagolva itt tekinthetők meg:

https://sensor.community/en/#pll_switcher

- a mérőkészülékek száma, helye és legutóbbi adataik itt láthatók:

<https://opensensemap.org/explore/5f07ca4f987fd4001bbf76b7>

Fernengel András

ŐSZI KIKERICCS

Ősszel virágzik, tavasszal terem – különös növény az őszi kikerics. Virágzása az őszi kezdetét jelenti, sokfelé találkozhatunk vele, kicsit nedvesebb réteken akár szőnyegszerűen boríthatják a talajt krókuszra hasonlító, hatszirmú, halványrózsaszín virágai, ami körül nem látunk semmiféle levelet. A föld fölé nyúló virág magházai a talaj mélyén vannak. Késő ősszel nem lenne ideje már magot érlelni, úgyhogy a fiatal magok a talaj mélyén telelnek át, majd április tájékán 5-6 nagy levél között bújjik ki a nagyméretű toktermés, ami idővel felnyílik és a magok kipotyognak belőle. Feltűnő tavasszal is, mert semmilyen állat nem legeli le a minden részében mérgező növényt.

Méreganyagát, a kolhicin nevű alkaloidot, különösen a növénynevelésben használták. A sejtosztódás során a sejtek szétválási folyamatát gátolja, így növeli a sejtek méretét és segíti az örökítőanyag megváltozását is.

Egyre többen ültetik kertbe is, ha ezt tervezzük, gondoljunk rá, hogy igen mérgező növény, de sokáig díszít. Általában sziklakertekbe ültetik, akár augusztustól októberig is virágozhat. (Kereskedésben vásároljuk meg a gumóját!).

dr. Szedlay Gyöngyi

A FALOCSOLÁS SZÁMOKBAN

Huszonötödik éve csináljuk, de **még sosem volt ennyire intenzív** a Kerekdomb Egyesület falocsolási tevékenysége, mint éppen 2020-ban, a vírus évében! A hosszú, következetes munka után jól esik egy kis **pihenés, mérlegkészítés és köszönet**. Ezért október közepén szerveztünk magunknak egy péntek esti „**locsolóbál**”-t, amire meghívtunk mindenkit, aki a locsolásokban kétkezi munkájával közreműködött. Az összejövetelre készülve elmélyedtem egy kicsit a szervezéshez, kapcsolat-tartáshoz használt táblázat adataiban. Részben közvetlenül a táblázatból kiolvastva,

részben egy kicsit tovább „deriválva”, nagyon érdekes, **beszédes számok** villantak elő. Ezek közül osztok meg egy csokorra valót az olvasóval!

Törökbálinton idén hozzávetőlegesen **700 fát** locsoltunk, **15 faj** egyedeit, **9 körzetre** osztva, **22 héten** át. A munkában **80 fő** vett részt, közülük **43 tagjaink**, **37-en** viszont az egyesületen kívüli **szimpatizánsaink!** A (2) **3 (4)** fős csapatok **130 alkalommal** indultak el egy-egy körzet locsolására és összesen több, mint **200 m³ vizet** juttattunk el a fák gyökereihez. A **4 hónap** alatt **1200 fölötti munkaórát** áldoztunk a fákra, ami legalább **3 millió forintos** költséget jelentett volna Törökbálint önkormányzatának, ha piaci alapon végeztette volna el ezt a munkát. Jó így egészben látni ezeket a számokat – tekintélyt parancsoló adatok.

A falocsolás – ha nincs éppen választási év – szerencsére közmegegyezéses **össz-támogatásban részesül Törökbálinton**. A Városgondnokság biztosítja az utánfutót, a polgármester úr vásárolja rá a víztartályt, a hivatal adja az autót és a tűzcsapokhoz való hozzáférést. A Kerekdomb Egyesület tagjai és szimpatizánsai pedig az egész munka összehangolt szervezését és idejüket, élő munkájukat adták hozzá öt hónapon át, mégpedig a hét minden napján, a törökbálinti emberek sokasága pedig az elismerő szavakat, kedves mosolyokat. **Igazi csapatmunka!**

És indul a folytatás előkészítése: idén ősszel ismét **130 fa** kezd el gyökerezni és növekedni törökbálinti földben. Persze csak azért, hogy legyen mit locsolni 2021-ben is 😊!

Huszonöt éve csináljuk. A fákért, a zöldért, a természetért, a Földért, a szépségért, a gyerekekért és, azért lássuk be, egy kicsit a jó társaságért és a magunk örömeire ... Mert az is nagyon fontos!

Jövőre ismét várunk minden segítő kezét, aki szívesen bekapcsolódik a falocsolásba!

Fernengel András

Ízelítő egyesületünk őszi és téli programjaiból

- Őszi erdőtakarítás: **október 24. (szombat)**
- Makk gyűjtő kirándulás: **november 14. (szombat)**
- Mikulás Kirándulás: **december 6. (vasárnap)**
- Faültetés Törökbálint közterületein: **november-december folyamán**
- Madáretetés a törökbálinti erdőkben: **decembertől-márciusig**
- Adventi kézműves foglalkozás: **decemberben**

Ezekről és további programjainkról részletes tájékoztatást talál a www.kerekdomb.hu oldalon.

Jelen lapszámunk színes, mellékletekkel bővített digitális változatát megtalálhatja honlapunkon, ha mobiltelefonjával leolvassa a következő kódot:

Kék Ég - A Kerekdomb Környezetvédelmi Egyesület időszaki kiadványa

Felelős kiadó: Fernengel András, Szerkesztő: dr. Horváth Gyöngyi

E számunk szerzői: Holló Zsuzsanna, Fernengel András, Lukács Lóránt,
Starzynski Zsolt, Síkné Kósza Orsolya, dr. Szedlay Gyöngyi, Schliesshahn Henrikné

Készült a Stil Art Bt. nyomdájában 4000 példányban

Az egyesület postacíme: 2045 Törökbálint, Felsővár u. 68.

Telefon: 23/331-546, e-mail: info@kerekdomb.hu